

T.B.M.M.
BARİŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 640

Tarih: 27.02.2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'yu kapsayan, Güneydoğu Anadolu Projesi(GAP) kapsamında yapılan barajların ekolojik sisteme verdiği zararların tespiti ve zararları önlemeye yönelik çözümlerin araştırılması için Anayasa'nın 98'inci ve meclis iç tüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

Adil KURT
Hakkari Milletvekili

GEREKÇE

Güneydoğu Anadolu Projesi(GAP) Türkiye'nin güneydoğusunda, bu bölgedeki illeri kalkındırma, sosyal istikrarı sağlama, bölgeler arası kalkınmışlık farkını azaltma ve alt yapı sorunlarını giderme iddiasıyla hazırlanmış bir projedir. Projelendirmeye başlandığı 1950'li yıllarda GAP, bölgedeki toprak ve su kaynaklarının daha etkin ve verimli kullanılması hedeflenmiştir.

Güneydoğu Anadolu Projesi(GAP) Türkiye'nin enerji üretimi ve tarımsal alandaki en büyük ve bir o kadar da tartışmalı projesi ünvanına sahiptir. Pek çok yönü ile eleştirilerin hedefi haline gelen GAP, özellikle %80'i tamamlanmış enerji yatırımlarının sebep olduğu sosyal ve kültürel ile ekolojik denge üzerinde oluşturduğu tahribatlar nedeniyle ciddi şekilde eleştirilmektedir.

GAP çerçevesinde inşa edilen barajlar nedeniyle çok sayıda köy boşaltılmış, bölgede yaşayan insanlar göçe zorlanmış ve nehrin baraj gövde ve gölünü oluşturan üst kısmı ile suyun eksildiği akış aşağı kısımlarda ekosistem bozulmuştur. Yapılan barajların Türkiye sınırları içinde doğayı su ile yok ederken, Dicle-Fırat nehirlerin yağışa dayalı tarımın çok az olduğu aşağı kısmında kalan toprakları ve canlıları susuzluğa mahkûm ederek her iki parçada da ekolojik dengeye ciddi zararlar vermiştir.

Ekosistemin ana görevi, canlıların yaşamlarını ve nesillerin yaşamlarını sürdürülebilmesi için uygun ortamın hazırlanmasını sağlamaktır. Ekosistemler, canlı ve cansız varlıklardan oluşur ve bir ekosistemi oluşturan su, sıcaklık, ışık, nem, toprak, hava, rüzgar, iklim gibi cansız varlıklar belirler. Bu cansız varlıkların canlılarla olan etkileşimi ekosistemlerin çeşitliliğini belirler. İnsan da dâhil tüm canlı varlıkların yaşamlarını sürdürebilmelerinin ön şartı, onların oluşumunu sağlayan doğal dengelerin korunmasıdır. Ancak Doğu ve Güneydoğu Anadolu da kurulan büyük barajlar bölgenin doğal iklim şartlarını değiştirmiş ekosistem döngüsüne büyük zararlar vermiştir. iklimde yaşanan bu değişim, çoğu yerde tarımın yapılamaz hale gelmesinden dolayı göçlere ve insan hayatı için önemli olan canlıların yok olmasına neden olmuştur.

GAP'ın en önemli amaçlarından bir tanesi de sulu tarımı artırmaktır. Ancak sulama ile ilgili yeterli bilinç oluşturulmaması tarım da sulamanın yanlış teknik ve yöntemlerle yapılmasına neden olmaktadır. Bu da toprakta tuzlanma ve çoraklaşmaya sebebiyet vermektedir. Özellikle Fırat Havzasında sulamaya açılan arazilerin %50 sinde tuzlanma problemi başlamıştır. Yani 10 dekar başına 1,1 ton tuz bırakmaktadır.

GAP kapsamında yapılan sulu tarımın neden olduğu bir diğer sorun da üretim alışkanlıklarının bilinçsiz ve kar eksenli olmaya başlamasıdır. Sulu tarım öncesi değişken tip ekim mevcut iken şimdi tek tip ekime geçilmiş olması toprağın kalitesini düşürerek BİO çeşitliliğin yok olmasına neden olmaktadır.

Deprem bölgesi olan ülkemizde barajların depreme etkisi de araştırılan konular arasındadır. Baraj göllerinde biriken büyük miktardaki su kütlesi işgal ettiği toprak üzerinde gerilime neden olmaktadır. İnşa edildiği bölgenin sismik olarak aktif hale gelmesine neden olabilen su birikintisi yapay depremlere neden olabilmektedir. 1970'li yıllarda yapılan Keban Barajı için seçilen yer tektonik olarak aktiftir. Ve bölgedeki sismik aktivite ile baraj su

seviyesi arasındaki ilişki araştırılmaktadır. Bu durum büyük barajların depremleri tetikleyebileceği şüphesini göstermektedir.

GAP her kadar kısa vadeli faydalar için hayata geçirilmek istenmişse de, uzun vadeli çok büyük sorunları ortaya çıkarmıştır. Dolayısıyla bütün bu uzun vadeli sorunları tespit etmek ve çözüm üretmek için meclis araştırması gerekmektedir.

1. Pervin BULDAN
BDP Iğdır Milletvekili

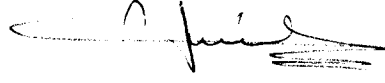
2. Hasip KAPLAN
BDP Şırnak Milletvekili

3. Sırrı SAKIK
BDP Muş Milletvekili

5. Halil AKSOY
BDP Ağrı Milletvekili

4. Murat BOZLAK
BDP Adana Milletvekili

6. Ayla AKAT ATA
BDP Batman Milletvekili

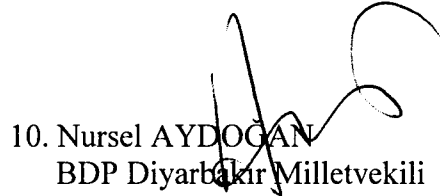
7. İdris BALUKEN
BDP Bingöl Milletvekili

9. Emine AYNA
BDP Diyarbakır Milletvekili

8. Hüsamettin ZENDERLİOĞLU
BDP Bitlis Milletvekili

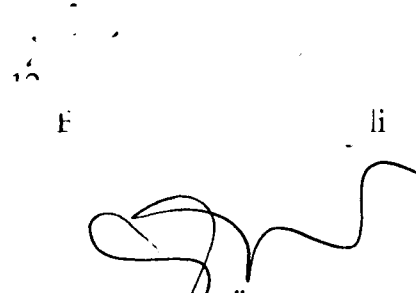
10. Nursel AYDOĞAN
BDP Diyarbakır Milletvekili

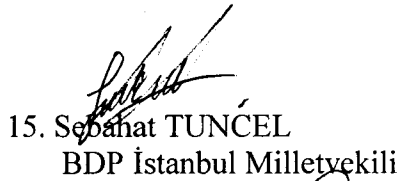
11. Altan TAN
BDP Diyarbakır Milletvekili

13. Esat CANAN
BDP Hakkari milletvekili

14. Sırrı Süreyya ÖNDER
BDP İstanbul Milletvekili

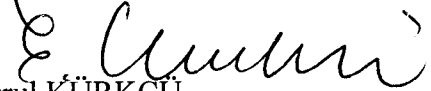
15. Şebane TUNCEL
BDP İstanbul Milletvekili

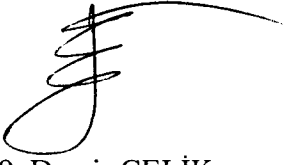
17. Erol DORA
BDP Mardin milletvekili

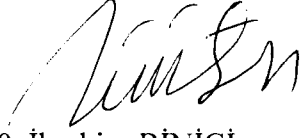
16. Mülkiye BIRTANE
BDP Kars milletvekili

18. Ertuğrul KÜRKÇÜ
BDP Mersin Milletvekili

19. Demir ÇELİK
BDP Muş Milletvekili

20. İbrahim BİNİCİ
BDP Şanlıurfa Milletvekili

21. Nazmi GÜR
BDP Van Milletvekili

22. Özdal ÜÇER
BDP Van Milletvekili